

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΕΠΙΒΛΑΒΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ *Xylella fastidiosa* (Ξυλέλλα)

Το φυτοπαθογόνο βακτήριο *Xylella fastidiosa* Wells et al., αποτελεί οργανισμό καραντίνας για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το 2013 διαπιστώθηκε η παρουσία του σε ελαιόδενδρα στην Επαρχία Απουλία της Νότιας Ιταλίας. Πρόσφατα διαπιστώθηκε και σε δενδρύλλιο ελιάς στην Περιφέρεια Liguria της Βόρειας Ιταλίας, το οποίο προερχόταν από φυτώριο στην περιοχή της Τοσκάνης. Ο επιβλαβής οργανισμός προκαλεί ασθένειες σε διάφορες καλλιέργειες (αμπέλι, εσπεριδοειδή, πυρηνόκαρπα, καφέδενδρα, κ.α) στην Βόρεια, Κεντρική και Νότια Αμερική. Σύμφωνα με το Π.Δ. 365/2002, Παράρτημα Ι, Μέρος Α, Κεφάλαιο Ι, η εισαγωγή και η εξάπλωση του συγκεκριμένου βακτηρίου καθώς και των φορέων του απαγορεύεται στην Ε.Ε.

Η νέα ασθένεια με το όνομα «Σύνδρομο ταχείας παρακμής της ελιάς-Olive Quick Decline Syndrome» που απειλεί την καλλιέργεια της ελιάς στην Ευρώπη, προκαλείται από το φυτοπαθογόνο βακτήριο *Xylella fastidiosa* Wells et al. Στα προσβεβλημένα ελαιόδενδρα παρατηρείται εξασθένηση και ξήρανση της βλάστησης που επεκτείνεται σε όλο το δένδρο. Παρατηρούνται νεκρώσεις των κορυφών με κλωρώσεις και ξηράσεις των φύλλων. Στην Ιταλία το βακτήριο υπήρχε μαζί με διάφορα είδη μυκήτων ξύλου και του ξυλοφάγου εντόμου *Zeuzera pyrina* (ζευζέρα).

Το βακτήριο εγκαθίσταται στα αγγεία του ξύλου των φυτών και προκαλεί απόφραξη αυτών, με αποτέλεσμα την μη μεταφορά του νερού και των θρεπτικών στοιχείων. Η ασθένεια ως αδροβακτηρίωση προκαλεί συμπτώματα που γίνονται εντονότερα σε συνθήκες υψηλών θερμοκρασιών και ξηρασίας.

Παρατηρείται διαφοροποίηση των στελεχών του βακτηρίου ανάλογα με τον ξενιστή που προσβάλλουν. Η Ιταλική Φυτοϋγειονομική Υπηρεσία έχει ανακοινώσει την παρουσία του συγκεκριμένου βακτηρίου σε πολλά είδη φυτών-ξενιστών συμπεριλαμβανομένων των *Olea europea* L. (ελιά), *Prunus amygdalus* Batsch (αμυγδαλιά), *Nerium oleander* L. (πικροδάφνη), *Quercus* sp. L. (βελανιδιά), *Rosmarinus officinalis* (δενδρολίβανο), *Myrtus communis* (μυρτιά), *Rhamnus alaternus* (ράμνος), *Catharanthus* G. Don. (καθάρανθος), *Vinca* L. (βίγκα), *Malva* L. (μιλόχα), *Portulaca* L. (αντράκλα), *Sorghum* L. (σόργο).

Πηγή φωτογραφικού υλικού: <http://photos.eppo.org>

Τα χαρακτηριστικά της ασθένειας που την καθιστούν απειλητική είναι:

1. Ο μεγάλος αριθμός φυτών ξενιστών του παθογόνου βακτηρίου, όπως καλλιεργούμενα είδη (αμπέλι, εσπεριδοειδή, αμυγδαλιά, πυρηνόκαρπα), είδη καλλωπιστικών και δασικών φυτών (πικροδάφνη, δενδρολίβανο, βελανιδιά) καθώς και πολλά είδη ζιζανίων.
2. Πολλά φυτά μπορεί να είναι προσβεβλημένα χωρίς να παρουσιάζουν συμπτώματα (κυρίως ζιζάνια) ή να παρουσιάζουν μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα από την στιγμή της μετάδοσης του μολύσματος, αποτελώντας έτσι πηγές μολύσματος.
3. Τα μυζητικά έντομα των Cicadellidae και Cercopidae (Hemiptera: Homoptera), κοινώς τζίτζικακια, αποτελούν τους φορείς του μολύσματος του παθογόνου.
4. Το προσβεβλημένο πολλαπλασιαστικό υλικό καλλιεργούμενων και καλλωπιστικών φυτών αποτελεί τρόπο μετάδοσης του παθογόνου σε αμόλυπτες περιοχές.
5. Η ανάπτυξη του παθογόνου ευνοείται από ήπιες κλιματολογικές συνθήκες.

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
ΕΠΙΒΛΑΒΗΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑΣ *Xylella fastidiosa* (Ξυλέλλα)
ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΑΠΛΩΣΗΣ ΤΟΥ
ΦΥΤΟΠΑΘΟΓΟΝΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

1. Χρήση υγιούς πιστοποιημένου πολλαπλασιαστικού υλικού.
2. Το πολλαπλασιαστικό υλικό των καλλιεργούμενων και καλλωπιστικών φυτών ξενιστών του παθογόνου να μετακινούνται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης μόνο εάν συνοδεύονται από φυτοϋγειονομικά διαβατήρια, σύμφωνα με τις διατάξεις της φυτοϋγειονομικής νομοθεσίας και να είναι απαλλαγμένα από έντομα φορείς του παθογόνου.
3. Η εισαγωγή στην Ευρωπαϊκή Ένωση συγκεκριμένων φυτών καταγωγής Τρίτων Χωρών, στις οποίες είναι γνωστή η παρουσία του φυτοπαθογόνου, να γίνεται μετά από επιθεώρηση από τον αρμόδιο επίσημο φορέα. Σε καλλωπιστικά φυτά καφέ (*Coffea* sp.), τα οποία εισήχθησαν στην Ολλανδία από την Κόστα Ρίκα και την Ονδούρα, έχει διαπιστωθεί η παρουσία του βακτηρίου *Xylella fastidiosa*.
4. Συστηματικοί έλεγχοι στις καλλιέργειες αλλά και στα σημεία παραγωγής (φυτώρια) και διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού καλλιεργούμενων και καλλωπιστικών φυτών ξενιστών του παθογόνου για τη διαπίστωση τυχόν συμπτωμάτων.
5. Άμεση ενημέρωση των αρμόδιων φυτοϋγειονομικών υπηρεσιών (Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) και Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών & Ποιοτικού Ελέγχου) σε περίπτωση εντοπισμού ύποπτων συμπτωμάτων.

ΤΡΟΠΟΙ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΦΥΤΟΠΑΘΟΓΟΝΟΥ ΒΑΚΤΗΡΙΟΥ

Χρήσιμες Διευθύνσεις στο διαδίκτυο για ενημέρωση :
www.minagric.gr, www.bpi.gr, www.eppo.org
Πληροφορίες: Αναστασία Γιαλελή
Τηλ. 2610 271959, email: pkpfpatr@otenet.gr

ΜΑΙΟΣ 2015
Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
Γεωπόνος Msc